

PROCES VERBAL
de motivare a contestațiilor la barem
Drept penal și Drept procesual penal - judecători

Întocmit de comisia de soluționarea a contestațiilor, cu privire la contestațiile formulate de candidați, în temeiul art. 14 alin. (3) din Regulamentul privind examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii la examenul de la disciplina Drept penal și drept procesual penal - judecători.

În unanimitate, comisia de soluționare a contestațiilor a hotărât respingerea tuturor contestațiilor la barem, pentru următoarele considerente:

Subiectul nr. 1 - drept penal din barem a fost contestat de candidatele *Cosor Laura-Elena* și *Lepărdă Andreea* cu privire la:

- *Lepărdă Andreea* a arătat că trebuie reținută în barem printre deosebirile dintre măsura de siguranță prevăzută de art. 111 C.pen. și pedeapsa complementară prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. g) C.pen. și aceea că măsura de siguranță este o sancțiune de drept penal, în timp ce pedeapsa complementară este o sancțiune penală.

Contestația este neîntemeiată, întrucât alegerea elementelor care vor fi punctate cu ocazia rezolvării unei cerințe, precum și modul de distribuire a punctajului sunt atribute exclusive ale Comisiei de elaborare a subiectelor. În acest sens, deși pentru obținerea punctajului maxim este necesară identificarea unui număr de cinci deosebiri, Comisia de elaborare a subiectelor a stabilit punctarea celor mai relevante unsprezece deosebiri dintre măsura de siguranță prevăzută de art. 111 C.pen. și pedeapsa complementară prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. g) C.pen. De altfel, art. 2 alin. (2) C.pen., care reglementează principiul legalității sancțiunilor de drept penal, se referă atât la pedepse, cât și la măsuri de siguranță.

- *Cosor Laura-Elena* a solicitat notarea la punctul 7 din barem și a situației referitoare la faptul că pedeapsa complementară nu poate fi aplicată inculpatului minor având în vedere că față de minorii care răspund penal pot fi luate doar măsuri educative, în timp ce cu privire la minorul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală se pot dispune măsuri de siguranță.

Contestația este neîntemeiată, întrucât deosebirea indicată de candidată în legătură cu cele două instituții este cuprinsă deja în barem, la punctul 7, care prevede că „măsura de siguranță poate fi luată atât față de inculpații minori, cât și față de inculpații majori, iar pedeapsa complementară poate fi aplicată doar inculpaților majori”. Suplimentar, se constată că potrivit notei din cuprinsul baremului „punctajul se acordă integral indiferent de modalitatea în care sunt exprimate ideile”; ca atare, exprimarea folosită în cuprinsul baremului are caracter exemplificativ, punctajul urmând a fi acordat integral lucrărilor din care rezultă cunoașterea de către auditorii de justiție a principalelor deosebiri dintre măsura de siguranță prevăzută de art. 111 C.pen. și pedeapsa complementară prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. g) C.pen.

Subiectul nr. 2 - drept procesual penal din barem a fost contestat de candidata *Lușcan Anda* care a arătat că măsura preventivă a reținerii nu poate fi dispusă doar în baza unor indicii temeinice, în contextul în care, potrivit art. 305 alin. (3) C.pr.pen., efectuarea în continuare a urmăririi

penale față de persoană este condiționată de existența unor probe din care să rezulte bănuiala rezonabilă că aceasta a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală, iar reținerea poate fi dispusă numai față de suspect sau inculpat.

Contestația este neîntemeiată, întrucât, deși art. 305 alin. (3) C.pr.pen., astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 18/2016, instituie premisa existenței unor probe din care să rezulte bănuiala rezonabilă că o anumită persoană a săvârșit fapta ce face obiectul cercetărilor penale pentru a se efectua urmărirea penală împotriva sa, dispozițiile art. 202 alin. (1) C.pr.pen., care reglementează condițiile luării măsurilor preventive, prevăd în continuare că acestea pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune. Având în vedere, însă, că legiuitorul a omis când a modificat textul de la art. 305 alin. (3) C.pr.pen. să coreleze aceste dispoziții cu cele ale art. 202 alin. (1) C.pr.pen., urmează ca în Ghidul de corectare să se menționeze că punctajul se acordă integral și candidaților care au indicat ca o condiție a luării măsurii preventive a reținerii față de persoana majoră doar existența unor probe din care să rezulte săvârșirea unei infracțiuni dacă, bineînțeles, au prezentat raționamentul juridic pentru care existența unor indicii temeinice nu este suficientă pentru dispunerea acestei măsuri, în contextul în care dobândirea calității de suspect a unei persoane este condiționată printre altele și de existența unor probe din care reiese că a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală, aspecte relevate și în doctrină, așa cum a arătat și candidata, Codul de procedură penală, Comentariu pe articole, Ediția 3, Editura C.H.Beck, M.Udoroiu și alții.

Subiectul nr. 3 - Subiect practic - drept penal din barem:

a) dispoziții de drept penal au fost contestate de următorii candidați:

- *Dobrițoiu Elena și Ivănoiu Cătălina-Ștefania*, care au arătat, în esență, că nu se impune reținerea prevederilor art. 5 C.pen. pentru dispoziția de încetare a procesului penal sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 193 alin. (2) C.pen., întrucât nu sunt îndeplinite condițiile de aplicare a legii penale mai favorabile cu privire la continuitatea incriminării, având în vedere că legea nouă introduce un element circumstanțial agravant, în speță „fapta săvârșită în public” (art. 193 alin. (2)¹ lit. c) C.pen.), dar care nu exista în vechea codificare, motiv pentru care acest element circumstanțial nu poate fi avut în vedere când se realizează comparația între legile succesive și, ca atare, procedându-se în acest mod, se constată că textele de lege corespunzătoare faptei din prezenta cauză sunt identice.

Contestația este neîntemeiată, întrucât de la momentul comiterii infracțiunii (06.01.2022) până la momentul pronunțării hotărârii (10.10.2023) există o succesiune de legi în timp, ca urmare a modificării art. 193 C.pen. prin Legea nr. 248/2023, act normativ prin care a fost introdusă o nouă variantă agravată a infracțiunii de loviri sau alte violențe, sancționată mai aspru decât cea prevăzută în alin. (2) al articolului menționat, context în care pentru fapta de lovire săvârșită de inculpat în public și care are corespondent în alineatul nou introdus, legea penală mai favorabilă este cea sub imperiul căreia s-a născut raportul de drept penal substanțial, identificarea acesteia fiind realizată prin compararea dispozițiilor art. 193 alin. (2) C.pen., în forma în vigoare la momentul comiterii infracțiunii, cu cele ale art. 193 alin. (2) și (2)¹ C.pen.

- *Beznă Ana-Maria Izabela, Dobrițoiu Elena și Matei Mara Cristina* au solicitat ca la punctul 2 din barem să nu se depuneteze neindicarea art. 61 alin. (4) lit. b) C.pen. în dispoziția de condamnare la pedeapsa amenzii penale, dacă toate celelalte texte de lege menționate în barem au fost indicate de către candidat, întrucât în cadrul pregătirii profesionale la Institutul Național al Magistraturii, inclusiv a stagiului de practică cu judecătorii-coordonatori, nu s-a folosit respectivul temei de drept la redactarea dispozitivelor privind aplicarea amenzii penale.

Contestația este neîntemeiată, în condițiile în care, raportat la datele speței, redactarea dispozitivului hotărârii urmărește verificarea cunoașterii de către candidat a dispozițiilor privitoare la

stabilirea pedepsei, prin identificarea limitelor speciale ale zilelor-amendă în cazul în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii. În asemenea cazuri, limita maximă a pedepsei închisorii determină limitele speciale ale zilelor-amendă în interiorul cărora urmează să se facă individualizarea pedepsei amenzii.

Or, atunci când se dispune condamnarea și se stabilește pedeapsa, trebuie menționate în dispozitivul hotărârii toate textele de lege pe baza cărora se determină pedeapsa, textul de la art. 61 alin. (4) lit. b) C.pen. identificând în cazul concret limitele speciale ale zilelor-amendă corespunzătoare limitei maxime a pedepsei închisorii prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită.

Prin urmare, obligația de redactare completă a dispozitivului hotărârii de condamnare cu toate textele de lege pe baza cărora se stabilește pedeapsa, există și trebuie respectată indiferent de programa de formare inițială.

- *Dima Bogdan Ovidiu, Ene Dragoș Nicolae, Giurge Vali Ionuț și Ivănoiu Cătălina Ștefania* au solicitat să fie acordat punctajul aferent dispoziției de a atrage atenția inculpatului asupra prevederilor art. 63 C.pen. referitoare la înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii și celor care au omis să facă o astfel de mențiune în cuprinsul dispozitivului. Aceștia au arătat, în esență, că nici norma procesual penală, în art. 404 care reglementează conținutul dispozitivului unei hotărâri penale, și nici norma de drept penal substanțial, în art. 63 care vizează înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii nu stabilește în sarcina instanței obligația de a pune în vedere consecințele neexecutării pedepsei amenzii, iar atunci când legiuitorul a considerat că atragerea atenției asupra anumitor consecințe este imperativă a prevăzut în mod expres acele situații, așa cum a stabilit în cazul suspendării sub supraveghere a executării pedepsei închisorii, a amânării aplicării pedepsei și a renunțării la aplicarea pedepsei, în art. 404 alin. (2) și (3) C.pr.pen., respectiv art. 83 alin. (4) C.pen.

Contestația este neîntemeiată, întrucât, deși art. 404 C.pr.pen. nu cuprinde o dispoziție expresă cu privire la consecințele neexecutării cu rea credință a pedepsei amenzii ca în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere sau al amânării executării pedepsei, o atare obligație rezultă din art. 63 C.pen. care reglementează instituția înlocuirii pedepsei amenzii și condițiile în care poate fi dispusă, fiind esențial pentru inculpat să cunoască încă de la momentul condamnării definitive că în situația în care nu execută, cu rea credință, în tot sau în parte pedeapsa amenzii, aceasta se înlocuiește cu pedeapsa închisorii, iar fiecărei zile-amendă îi corespunde o zi de închisoare. Odată rămasă definitivă hotărârea de condamnare la amendă penală, inculpatului nu îi mai pot fi aduse la cunoștință consecințele negative ale neexecutării cu rea credință a acestei pedepse, întrucât o asemenea atenționare ține de justa soluționare a cauzei sub toate aspectele de fapt și de drept, neputând fi suplinită în etapa de executare a hotărârilor penale. De altfel, în practica judiciară este întâlnită, în mod constant, dispoziția de punere în vedere a prevederilor art. 63 alin. (1) C.pen., fiind unanim acceptat că instanțele trebuie să-l atenționeze pe inculpat cu privire la consecințele neexecutării pedepsei aplicate, în același sens fiind desfășurată și activitatea de formare inițială a candidaților, când cu ocazia redactării unor soluții de condamnare la pedeapsa amenzii li se comunică auditorilor de justiție necesitatea înserării în cuprinsul dispozitivului a prevederilor art. 63 C.pen., întrucât instanța este chemată să rezolve orice problemă care ține de justa soluționare a cauzei, așa cum prevăd dispozițiile art. 404 alin. (4) lit. i) C.pr.pen.

- *Cosor Laura - Elena* a arătat că, în ceea ce privește menționarea că suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunile concurente este diferită, se impune acordarea punctajului corespunzător inclusiv în situația în care a fost indicată doar decizia nr. 20/2020 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți, fără să se facă precizarea „îpoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunea concurentă este diferită”.

Contestația este neîntemeiată. Având în vedere modul deficitar de prezentare a aspectelor care se contestă, fapt ce ridică anumite îndoieli cu privire la obiectul contestației, este de menționată că în cazul în care candidata nu a indicat temeiurile în drept care stabilesc mecanismul de sancționare a

pluralității de infracțiuni incidente în cauză, respectiv dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. c) C.pen., limitându-se la a face trimitere la hotărârea Înaltei Curți, punctajul aferent punctului 4 urmează să fie acordat corespunzător mențiunilor din barem, fiind scăzute câte 0,05 puncte pentru fiecare text de lege neindicat. În cazul în care se contestă omisiunea consemnării mențiunii din barem privind „ipoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunea concurentă este diferită”, candidata făcând, în schimb, trimitere la decizia nr. 20/2020 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni, se constată că, potrivit notei din cuprinsul baremului, conținutul dispozitivului hotărârii are caracter exemplificativ, punctajul urmând a se acorda integral lucrărilor din care rezultă cunoașterea de către auditorii de justiție a instituțiilor supusei analizei și a dispozițiilor legale aplicabile în materie, cu consecința soluționării tuturor aspectelor de fapt și de drept ale cauzei.

- *Matei Mara Cristina* a solicitat acordarea integrală a punctajului aferent pedepsei rezultante independent de pedeapsa aplicată pentru una dintre infracțiunile pluralității incidente în cauză, atât timp cât a fost respectat mecanismul de stabilire a pedepsei rezultante, fiind reținute în mod corect dispozițiile legale. În concret, a arătat că depunctarea trebuie să se realizeze o singură dată, cu ocazia stabilirii pedepsei inițiale, fără a se lua în considerare eroarea de calcul intervenită în stabilirea cuantumului pedepsei rezultante care derivă din aplicarea eronată a pedepsei inițiale.

Contestația este neîntemeiată, întrucât modalitatea de distribuire a punctajului și ponderea acestuia în raport de relevanța cerințelor subiectului sunt atribute exclusive ale Comisiei de elaborare a subiectelor. De altfel, în nota introdusă în baremul de corectare se precizează faptul că se urmărește cunoașterea prevederilor legale aplicabile în soluționarea cauzei sub toate aspectele de fapt și de drept.

b) dispoziții de drept procesual penal au fost contestate de următorii candidați:

- *Dumitrescu Andrada-Ioana* a solicitat ca punctajul aferent punctului 1 din barem să fie acordat inclusiv pentru ipoteza în care, alături de dispoziția privind „lăsarea nesoluționată a acțiunii civile exercitate de partea civilă Bobocia Mihai Dumitru, în baza dispozițiilor art. 25 alin. (5) C.pr.pen.”, se menționează în dispozitiv că instanța „ia act de achitarea de către inculpat a sumei de 2.500 lei față de persoana vătămată”, având în vedere că, în situația în care partea civilă formulează acțiune la instanța civilă în vederea recuperării daunelor morale, respectiva plată poate produce efecte asupra cuantumului pe care instanța civilă îl va acorda părții civile, în contextul dispozițiilor art. 434 C.pr.civ. coroborate cu art.270 alin. (1) C.pr.civ., potrivit cărora hotărârea judecătorească are forța probantă a unui înscris autentic cu privire la constatările făcute personal în fața instanței. Or, în condițiile în care partea civilă a declarat în fața instanței penale că a primit suma de 2.500 lei de la inculpat, afirmație constatată personal de către instanța penală, dacă acest ar fi consemnat în cuprinsul dispozitivului, ar putea fi valorificat de inculpat din perspectiva cuantumului daunelor morale, într-un eventual proces civil.

Contestația este neîntemeiată. Potrivit art. 25 alin. (5) C.pr.pen., „în caz de încetare a procesului penal, în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza I, lit. e) și f) - cu excepția prescripției, i) și j), în caz de încetare a procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile, precum și în cazul prevăzut de art. 486 alin. (2), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă”.

De asemenea, dispozițiile art. 404 C.pr.pen., care reglementează conținutul dispozitivului, cât și cele de la art. 397 C.pr.pen., referitoare la limitele rezolvării acțiunii civile în procesul penal, sunt clar redactate sub aspectul mențiunilor pe care le constată dispozitivul hotărârii penale.

În aceste condiții, nu poate fi primită susținerea candidatei în sensul de a se recunoaște acordarea punctajului și în situația în care alăturat mențiunii de la art. 25 alin. (5) C.pr.pen. se inserează în dispozitiv precizarea că instanța a luat act de achitarea de către inculpat a sumei de 2.500 lei față de persoană vătămată. Astfel, aspectele invocate în argumentație, în realitate, vizează recunoașterea primirii sumei de bani, putând fi valorificate prin trimitere la practica sau conținutul hotărârii, nu la dispozitivul acesteia.

- *Jurescu Beatrice - Larissa* a arătat că se impune acordarea punctajului integral în cazul în care inculpatul a fost obligat la plata integrală a cheltuielilor judiciare avansate de stat, urmând a fi scăzut exclusiv punctajul aferent dispoziției privind obligarea persoanei vătămate la plata unei părți a cheltuielilor judiciare avansate de stat, întrucât, în caz contrar, s-ar depuncta de două ori aceeași greșală, respectiv omisiunea obligării persoanei vătămate la plata cheltuielilor judiciare către stat în raport cu soluția de încetare a procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile.

Contestația este neîntemeiată, întrucât modalitatea de distribuire a punctajului și ponderea acestuia în raport de relevanța cerințelor subiectului sunt atribute exclusive ale comisiei de elaborare a subiectelor. De asemenea, în contextul în care dispozitivul sentinței penale cuprinde o soluție de încetare a procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile de către persoana vătămată, devin incidente prevederile art. 275 alin. (1) pct. 2 lit. b) C.pr.pen., privind obligarea persoanei vătămate la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

În egală măsură, întrucât, față de inculpat, s-a dispus inclusiv o soluție de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii de tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 371 C.pen., în temeiul dispozițiilor art. 274 alin. (1) C.pr.pen., acesta trebuie obligat la plata unei părți a cheltuielilor judiciare avansate de stat, în timp ce cheltuielile judiciare corespunzătoare infracțiunii de lovirea sau alte violențe, prevăzută de art. 193 alin. (2) C.pen., urmează a fi avansate de către persoana vătămată.

- *Vasilache Aurelia* a arătat referitor la temeiul onorariului avocatului din oficiu că se impune a fi reținute dispozițiile art. 275 alin. (6) C.pr.pen., întrucât instanța a dispus atât o soluție de condamnare, cât și o soluție de încetare a procesului penal.

Contestația este neîntemeiată, întrucât, potrivit prevederilor art. 274 alin. (1) teza finală C.pr.pen., în caz de condamnare inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind avocații din oficiu și interpreții desemnați de organele judiciare, care rămân în sarcina statului. Astfel, dispozițiile art. 275 alin. (6) C.pr.pen. nu sunt incidente în speță, întrucât vizează alte ipoteze decât cele reglementate de art. 274 alin. (1) teza finală C.pr.pen. Or, atâta vreme cât în dispozitivul sentinței penale se regăsește o soluție de condamnare, devin incidente dispozițiile art. 274 alin. (1) teza finală C.pr.pen., indiferent dacă, prin aceeași hotărâre, se pronunță și o soluție de încetare a procesului penal.

Contestația candidatei Bădoiu Andeea-Valentina, formulată în privința tuturor subiectelor de examen, se referă la modalitatea de stabilire a baremului, care prevede posibilitatea de scădere a punctajului cu 0,50 puncte pentru constatarea curențelor de logică sau incorectitudinea exprimării gramaticale, solicitând înlăturarea acestei mențiuni inserate în barem, deoarece nu există un punctaj care să fi fost alocat pentru respectarea acestor cerințe. Se susține de către candidat că la un subiect greșit rezolvat, există posibilitatea unei duble depunctări, o dată pentru nerespectarea baremului alocat fiecărui subiect în parte și încă o dată pentru greșeli de raționament. Pe de altă parte, nefiind previzibil ce anume se încadrează în noțiunea de „carență logică”, respectiv „incorectitudinea exprimării gramaticale” se lasă o marjă largă de apreciere în corectarea lucrărilor. De asemenea, s-a arătat că fiecare lucrare se notează cu note de la 0 la 10, iar dacă Comisia de elaborare a subiectelor ar fi urmărit punctarea distinctă a logicii și corectitudinii gramaticale, atunci trebuia să aloce din punctajul maxim de 10 puncte, cele 0,50 puncte respectivul indicator, altfel, ajungându-se la situația ca nota maximă pentru acest examen să fie de 10,50 puncte; or, dacă se recunoaște posibilitatea scăderii punctajului, acesta trebuie și acordat în întregime atunci când se constată respectarea cerinței.

Contestația este neîntemeiată, întrucât prin modalitatea de atribuire a punctajului de către Comisia de elaborare a subiectelor se respectă exigențele de conținut ale dispozițiilor art. 38 alin. (5) din Legea nr.303/2024, punctajul alocat subiectelor de examen, nedepășind limita maximă de 10 puncte. Sub acest aspect, trebuie subliniat că mențiunea inserată în barem nu urmărește punctarea distinctă, așa cum se susține în contestație, ci depunctarea candidatului în privința căruia se constată incorectitudinea exprimării gramaticale sau curențe de logică, cu precizarea că respectiva constatare vizează lucrarea de examen în ansamblu și se aplica o singură dată. Prin urmare, nu există riscul depunctării succesive a candidatului pentru același tip de greșală și nici riscul arbitrariului în

corectare, noțiunile folosite în redactarea mențiunii contestate, respectiv carențe de logică și greșeli gramaticale, oferind prin însăși conținutul lor elementele necesare pentru a putea fi astfel calificate.

Comisia de soluționare a contestațiilor 

